

2018. С. 43–44. URL: <http://naukam.triada.in.ua/images/files/zbirnik23.pdf> (дата звернення: 03.10.2025)

2. Державний стандарт базової середньої освіти. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. Урядовий портал. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> (дата звернення: 10.10.2025)

3. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови. Київ: Вища школа, 1987. 351 с.

4. Космеда Т. А. Аксіологія в українській лінгвокультурі: мова і світ людини. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 305 с.

5. Масенко Л. Т. Мова і політика: український контекст. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 120 с.

6. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За наук. ред. В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2013. 352 с.

Яна Харчук,

yanakharchuk1701@gmail.com

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка;
Науковий керівник – доктор філософії з філології,
викладач Юлія Костюк

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА СЛОВНИКОВИЙ СКЛАД СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Постановка проблеми. Вплив соціальних мереж на словниковий склад сучасної української літературної мови є багатограним явищем, що відображає динаміку сучасного мовного розвитку та соціокультурні зміни в суспільстві. Соціальні мережі стали не просто засобом комунікації, а й платформою, де народжуються нові мовні форми, активно поширюються неологізми та адаптуються чинні лексичні одиниці до сучасних умов. Вони реагують на дефіцит живого спілкування, нестачу уваги, кризу соціальних статусів та традиційних інститутів, одночасно задовольняючи потребу у безпосередньому контакті та персоніфікації інформації. Крім того, ці платформи забезпечують можливість швидкого встановлення зв'язків і комунікації навіть за обмеженого вільного часу, що робить їх особливо актуальними для сучасного користувача [2, с. 268].

Аналіз останніх досліджень і публікацій із проблеми. О. Кирилюк досліджує суспільно-політичні неологізми як відображення мовної картини воєнного протистояння, зокрема вплив соціальних мереж на появу й закріплення нових слів, пов'язаних із війною та інформаційною боротьбою [1]. У виданні «Сучасна політична лексика» систематизовано політичні терміни й неологізми, що активно функціонують у медіапросторі, зокрема в соціальних мережах, і відображають зміни в суспільно-політичному дискурсі [2]. Дослідження

S. Svetoka аналізує соціальні мережі як інструмент гібридної війни, акцентуючи на їхній ролі у формуванні суспільних настроїв і поширенні маніпулятивних мовних конструкцій [4]. Корпус PAWUK використовується як джерело для виявлення контексту вживання нових слів у цифровому комунікативному середовищі, зокрема в українському сегменті інтернету [3].

Формулювання мети та завдань повідомлення. Метою повідомлення є з'ясування впливу соціальних мереж на формування та збагачення словникового складу сучасної української літературної мови через аналіз процесів виникнення, поширення й функціонування неологізмів у цифровому середовищі. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання: визначити основні чинники, що стимулюють появу нових лексичних одиниць у соціальних мережах; проаналізувати особливості словотворення та семантичних змін неологізмів, пов'язаних із сучасними соціально-політичними та технологічними реаліями; дослідити роль соціальних платформ у поширенні нових слів; а також, спираючись на дані корпусу PAWUK, простежити контексти вживання найактуальніших неологізмів у сучасній українській мові.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих результатів. Соціальні мережі стимулюють виникнення та поширення неологізмів, які відповідають новим технологічним, соціальним та культурним потребам користувачів. Завдяки швидкому обміну інформацією та інтерактивному характеру спілкування нові слова, вирази та значення поширюються миттєво, що дає можливість мовному середовищу швидко реагувати на зміни. Часто неологізми, що виникають у соціальних мережах, відображають нові реалії, пов'язані з цифровими технологіями, сучасною культурою, політичними подіями, а також потребою користувачів ефективно передавати свої думки та емоції [1, с. 59].

Варто наголосити на тому, що процеси утворення неологізмів у соціальних мережах надзвичайно різноманітні, адже вони тісно пов'язані не лише з розвитком технологій, а й із сучасними соціально-політичними реаліями. Зокрема, гібридна війна, яку Російська Федерація веде проти України, активно проявляється і в інтернет-комунікації. Соціальні мережі стали родючим ґрунтом для поширення пропаганди, дезінформації та маніпулювання свідомістю користувачів [4]. У цьому контексті гібридна агресія не потребує значних фінансових ресурсів, проте діє надзвичайно швидко, впливаючи на суспільну думку й формуючи нові мовні маркери, пов'язані з інформаційною боротьбою.

Унаслідок цього виникають неологізми, що відображають політичну та воєнну дійсність сучасності. Словотворення, калькування, запозичення з інших мов і комбінування частин слів дають змогу створювати нові мовні одиниці, які швидко приживаються в онлайн-комунікації. Такі слова, як *диджиталізація* чи *сторис*, стали звичними для сучасного мовця, позначаючи зміни у сфері цифрових технологій та побутових практик, тоді як неологізми «бавовна» та *рашизм* демонструють реакцію мовного

середовища на суспільно-політичні виклики, стаючи символами сучасного українського інформаційного простору.

Платформа PAWUK [3] дає змогу глибше аналізувати ці процеси, використовуючи корпусні дані сучасних українських текстів. Через неї можна перевірити частотність використання неологізмів, виявити контексти їх застосування, побачити, які слова найбільш поширені в онлайн-спілкуванні, та відстежити тенденції мовних змін. Наприклад, за допомогою пошуку в корпусі можна визначити, як і де вживаються слова *блогер* або *чат-бот*, які сполучення та значення вони набувають, і як активно нові терміни приживаються в сучасній мові.

Загалом використання даних PAWUK [3] дає змогу отримати цілісну картину мовного розвитку, показуючи, як соціальні мережі впливають на словниковий склад української мови. Вони формують нові смислові моделі, стимулюють мовну креативність, сприяють швидкому поширенню інноваційних лексичних одиниць і демонструють здатність мови реагувати на актуальні соціокультурні виклики.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, соціальні мережі суттєво впливають на словниковий склад сучасної української літературної мови, виступаючи потужним чинником мовної динаміки та інновацій. Вони сприяють появі й поширенню неологізмів, що відображають нові соціальні, культурні й технологічні реалії, формують мовні тенденції та збагачують лексичний запас. Завдяки інтерактивності онлайн-комунікації нові слова швидко входять у мовну практику, набуваючи широкого вжитку. Використання корпусних даних, зокрема платформи PAWUK, дає можливість науково простежити частотність і контекст уживання таких лексем, що підтверджує: соціальні мережі не лише збагачують українську мову, а й перетворюють її на гнучкий, сучасний інструмент відображення змін у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Кирилюк О. Л. Суспільно-політичні неологізми як віддзеркалення мовної картини воєнного протистояння. *Наукові записки НаУКМА. Мовознавство*. 2018. Т. 1. С. 58–62.
2. Сучасна політична лексика : енциклопед. словник-довідник; за наук. ред. Хоми Н. М. Львів : «Новий Світ-2000», 2015. 396 с.
3. PAWUK. URL: https://pawuk.ipipan.waw.pl/query_corpus/ (дата звернення: 23.10.2025).
4. Svetoka S. Social media as a tool of hybrid warfare. NATO Strategic Communications Centre of Excellence, 2016. URL: https://stratcomcoe.org/pdfjs/?file=/publications/download/public_report_social_media_hybrid_warfare_22-07-2016-1.pdf?zoom=page-fit (дата звернення: 21.10.2025).

Зоряна Чинак,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка;
Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
Наталія Грицак